

HET PARTICIPATIEDECREET

VEEL GESTELDE VRAGEN OVER DE OPMAAK VAN EEN AFSPRAKENNOTA VRIJETIJDSPARTICIPATIE

2 juli 2009

INLEIDING EN KADER

Begin 2008 keurde het Vlaams parlement het **Participatiedecreet** goed. Vlaams minister Bert Anciaux wil met dit decreet onder andere meer kansen geven aan personen in armoede en aan verenigingen van en voor mensen in armoede om volop deel uit te maken van de cultuur-, jeugdwerk- en sportgemeenschap.

Het Participatiedecreet zorgt ervoor dat alle gemeenten in Vlaanderen bijkomende middelen kunnen ontvangen om de vrijetijdsparticipatie van mensen in armoede te bevorderen. Deze middelen zijn rechtstreeks bestemd voor de mensen in armoede en hun verenigingen. De voorwaarde is duidelijk: plaatselijk een "**afsprakennota vrijetijdsparticipatie**" tot stand brengen (artikel 22 van het decreet). Deze nota geldt als een soort contract waarin alle belangrijke lokale partners samen afspraken maken over waarom en hoe de volgende jaren zal worden samengewerkt aan verbreding en verdieping van de participatie aan cultuur, jeugd en sport op lokaal vlak.

Er beweegt al lang iets

In 2002 werd het "Fonds cultuurparticipatie voor mensen die in armoede leven", kortweg het "**Fonds cultuurparticipatie**", opgestart. Sinds januari 2009 is dit het Fonds Vrijetijdsparticipatie voor mensen die in armoede leven. Dit fonds wordt beheerd door een aantal partners : Welzijnsschakels, het Vlaams Netwerk van Verenigingen Waar Armen het Woord Nemen, Samenlevingsopbouw Vlaanderen en de Federatie Centra Basiseducatie. De partners zijn samen een pleitbezorger voor meer cultuur, sport en jeugdwerk voor meer mensen.

Vanuit dit fonds kan momenteel een financiële tegemoetkoming worden gegeven aan lokale verenigingen voor de participatie van kansengroepen aan culturele activiteiten volgens de '80/20 regeling'. Volgens deze regeling wordt 80% van de kosten voor de aankoop van tickets terugbetaald alsook de bijkomende kosten voor vervoer en kinderopvang. Het aantal begunstigden nam de jongste jaren toe. Ook de middelen. De ervaringen van het Fonds en de verenigingen wijzen op de noodzaak om niet alleen werk te maken van een systeem van financiële tegemoetkoming, maar evenzeer om voldoende aandacht te besteden aan de 'toeleiding' van mensen in armoede naar het aanbod en omgekeerd.

Veel lokale verenigingen doen beroep op het Fonds, maar niet overal. Met de afsprakennota wil de Vlaamse overheid een complementair verhaal realiseren tussen de activiteiten van het Fonds Vrijetijdsparticipatie en de investeringen die op lokaal vlak gebeuren op het vlak van financiële tegemoetkomingen en toeleiding.

In de praktijk wordt in veel gemeenten ook al geïnvesteerd in **cultuur, jeugdwerk en sport** voor iedereen, dus ook voor personen in armoede en dit samen met verschillende actoren: gemeentelijke diensten, OCMW en andere organisaties die actief zijn op het grondgebied van de gemeente. In veel gemeenten is ook al werk gemaakt van duurzame samenwerking: uitwerken van een gedeelde visie, doelstellingen en concrete actiepunten. Met het decreet kunnen deze samenwerkingsverbanden nog worden verstrekt en kan verder worden geïnvesteerd om nog meer het perspectief van mensen in armoede mee als uitgangspunt te nemen in beleid en praktijk.

De Vlaamse overheid investeert met het Participatiedecreet onder meer ook in de ondersteuning van gemeenten waar een lokale afsprakennota wordt opgemaakt. Lokale actoren kunnen onder andere beroep doen op **Dēmos** voor informatie en concrete ondersteuning m.b.t. de totstandkoming en opvolging van de lokale afsprakennota. Dēmos zal hiervoor samenwerken met het Fonds Vrijetijdsparticipatie, het Vlaams Netwerk van Verenigingen waar Armen het Woord Nemen, Locus, ISB, VVJ en andere actoren die actief zijn op het vlak van vrije tijd en/of de participatie van mensen in armoede.

VEEL GESTELDE VRAGEN

De '**veel gestelde vragen**' die hieronder werden opgelijst geven een antwoord op de vragen van lokale actoren omtrent de doelstellingen en procedure voor de opmaak van de lokale afsprakennota.

THEMA 1: ALGEMENE BEPALINGEN

1.1 Wat is de afsprakennota?

- Een samenwerkingsovereenkomst tussen de gemeente (de gemeentelijke diensten bevoegd voor vrije tijd), het OCMW en de lokale Verenigingen Waar Armen het Woord Nemen of organisaties die mensen in armoede in hun werking als doelgroep hebben in functie van de verbreding en verdieping van de participatie aan cultuur, jeugd en sport van personen in armoede.
- In de samenwerkingsovereenkomst zijn de afspraken opgenomen over de besteding van de middelen waarover het netwerk beschikt tot en met het eerste jaar van de volgende lokale beleidsperiode.
- Indien je je aanvraag indient op 1 oktober, moet de technische uitwerking van de afsprakennota operationeel zijn tegen 1 januari van het jaar waarin de subsidie wordt toegekend.

1.2 Wat is het doel van de afsprakennota?

- De participatie van mensen in armoede aan het vrijetijdsaanbod (cultuur, sport en jeugd) bevorderen.
- De Vlaamse overheid wil hierbij in eerste instantie dat op lokaal vlak kwaliteitsvolle processen worden verder gezet of opgezet, maar wil het proces (netwerkoverleg en personeelsinzet) zelf niet subsidiëren. De middelen moeten rechtstreeks ten goede komen aan de doelgroep mensen in armoede.
- Randvoorwaarde en tegelijk doelstelling is de realisatie van een duurzame dialoog tussen alle betrokken partners.

1.3. Wat moet er in de afsprakennota staan?

- De wijze waarop de binnen de afsprakennota ingebrachte middelen zullen worden aangewend, het gaat hier zowel over de trekkingsrechten als de eigen inbreng.
- Welke partners er betrokken zijn bij de opmaak van de afsprakennota en hoe ze verder worden betrokken bij de uitvoering en opvolging.

1.4. Hoe lang geldt de afsprakennota?

- Elk jaar uiterlijk op 1 oktober kunnen gemeenten een subsidieaanvraag en een afsprakennota indienen. De subsidie is dan geldig vanaf januari van het daaropvolgende jaar. Gemeenten die op 1 oktober 2008 een afsprakennota indienen, ontvangen hiervoor middelen vanaf 2009. Gemeenten die op 1 oktober 2009 een eerste afsprakennota indienen, ontvangen hiervoor middelen vanaf 2010, etc.
- Deze afspraken gelden tot en met het eerste jaar van de volgende bestuursperiode van de gemeenten. Dus tot en met 2013.
- Indien je je aanvraag indient op 1 oktober, moet de technische uitwerking van de afsprakennota operationeel zijn tegen 1 januari van het jaar waarin de subsidie wordt toegekend.
-

1.5. Wie zijn de partners die minimaal moeten betrokken worden?

- De gemeentelijke dienst(en) voor vrije tijd verantwoordelijk voor cultuur, jeugd en sport. Minimaal moeten dus al deze diensten betrokken worden.
- Het Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn (OCMW's)
- De verenigingen van personen in armoede en andere relevante lokale organisaties die in hun werking personen in armoede als doelgroep hebben.

1.6. Wie tekent de afsprakennota vrijetijdsparticipatie?

- De afsprakennota is een overeenkomst tussen verschillende partners. Alle betrokken partners tekenen de afsprakennota.
- Het is dus belangrijk de nodige tijd uit te trekken om samen met alle betrokken partners tot afspraken te komen. Hou er ook rekening mee dat verenigingen tijd

nodig hebben om terug te koppelen naar hun leden vooraleer de afsprakennota kan ondertekend worden.

- **1.7. Wie dient de aanvraag in?**

- De gemeente dient de aanvraag in.
- Gemeenten kunnen ook samen een aanvraag doen. Dit kan interessant zijn voor kleinere gemeenten die willen samenwerken of voor gemeenten die samen met een stad in de buurt tot afspraken willen komen.

Zo kunnen tussen gemeenten afspraken gemaakt worden over het bedienen van armen uit de andere gemeente. Indien de samenwerking op formele wijze gebeurt, moeten de regels van het decreet van 6 juli 2001 houdende de intergemeentelijke samenwerking worden gerespecteerd.

Verder kan men ook kiezen voor afspraken die rechtstreeks tussen de verenigingen en de betrokken gemeenten worden gemaakt. Dat is een minder formele aanpak die kansen biedt, voor zover de zaken op mekaar afgestemd zijn.

Voor meer informatie over deze regionale aanpak: neem contact op met griet.dewachter@locusnet.be of krist.biebauw@locusnet.be

- Voor het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad gelden andere regels. In Brussel zijn het niet de gemeenten en OCMW's, maar is het de Vlaamse Gemeenschapscommissie die met de verenigingen samen aan een afsprakennota werkt.

1.8 We halen 1 oktober 2009 niet?

- Samen degelijke afspraken maken, kan soms wat tijd vragen. Iemand moet initiatief nemen, de neuzen moeten in dezelfde richting komen te staan,... In de ene gemeente bestaat hierin al een lange traditie. In de andere gemeente nog niet. Het is vooral belangrijk dat er een gemeenschappelijk project is. Daarom kan men zijn tijd nemen om tot een afsprakennota te komen en eventueel in 2010 of later instappen.
- Elk jaar uiterlijk op 1 oktober kan een gemeente instappen in het systeem.

1.9 De afsprakennota is klaar. Wat nu?

- Als de afsprakennota klaar is en goedgekeurd door de betrokken partners, dan wordt ze aan de Vlaamse overheid bezorgd in twee exemplaren samen met een subsidieaanvraag in de vorm van een begeleidende brief, per aangetekend schrijven of tegen ontvangstmelding en elektronisch op volgend adres:

*Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen
Team Lokaal Cultuurbeleid
t.a.v. Katia De Vos
Arenbergstraat 9
1000 Brussel
katia.devos@cjsm.vlaanderen.be*

- Dit kan elk jaar uiterlijk op 1 oktober.
- De administratie gaat na of de afsprakennota aan de voorwaarden voldoet. Deze voorwaarden zijn:
  - a. de nota moet opgemaakt en gedragen zijn door alle partijen.
  - b. de nota moet beschrijven op welke wijze de middelen (zowel de trekkingsrechten als de eigen ingebrachte middelen) zullen worden aangewend voor de financiering van de deelname van personen in armoede aan vrijetijdsinitiatieven, - activiteiten en -verenigingen en voor de ondersteuning en financiering van social-profitinitiatieven van of voor personen in armoede op het vlak van jeugd, sport en cultuur.

- c. de nota moet beschrijven wie deel uitmaakt van het samenwerkingsverband en op welke manier verder zal worden samengewerkt.
- De minister beslist dan voor 31 december over de subsidiëring van de lokale netwerken.
- Indien je je aanvraag indient op 1 oktober, moet de technische uitwerking van de afsprakennota operationeel zijn tegen 1 januari van het jaar waarin de subsidie wordt toegekend.

1.10 Komt er veel papierwerk bij kijken?

- Er komt wat papierwerk bij kijken. Maar de Vlaamse overheid verwacht geen dikke bundels.
- Zonder hierbij concrete aanwijzingen te willen geven, wordt geopperd dat een degelijke afsprakennota perfect op maximum 10 bladzijden kan.
- Voor de verantwoordingsnota zal de betrokken administratie een document ter beschikking stellen.

1.11 Waaruit bestaat de jaarlijkse verantwoordingsnota?

- Elk jaar bezorgt de gemeente voor 1 april een verantwoordingsnota aan de Vlaamse overheid, met hierin
  - a. Een opgave van de uitgaven die het jaar voorheen werden gedaan om de afsprakennota uit te voeren
  - b. Een verklaring van het gemeentebestuur waarin wordt aangegeven in welke mate de afsprakennota werd uitgevoerd zoals gepland, of werd gewijzigd en waarom.
- Er moeten geen financiële bewijsstukken worden ingediend.
- De verantwoordingsnota kan gebruikt worden om de afsprakennota bij te sturen. Bijsturen kan zowel naar inhoud als naar partners. Tijdens de rit kan men immers nieuwe noden vaststellen waarop men wil inspelen, wil men prioriteiten bijstellen of nieuwe partners betrekken.
- Alle geplande uitgaven moeten jaarlijks gerealiseerd worden. De middelen 'opsparen' voor bijvoorbeeld een groter evenement het volgende werkjaar is niet mogelijk.
- Zie ook de vragen in deel 2.

1.12 Wat als we niet komen tot een afsprakennota?

- De verantwoordelijkheid voor de opmaak van een afsprakennota ligt in de eerste plaats bij de lokale gemeenschap. De Vlaamse overheid wil hierbij niet betuttelend of sturend optreden.
- Als het overleg toch muurvast komt te zitten, kan het soms helpen als een externe instantie bemiddelend optreedt. Hiervoor kan altijd een beroep worden gedaan op organisaties die nauw met dit verhaal verbonden zijn (contactgegevens vind je achteraan).
- Ondertussen kunnen de verenigingen die momenteel gebruik maken van het Fonds Vrijetijdsparticipatie dat verder blijven doen zolang er binnen de gemeente geen afsprakennota is.

1.13. Het decreet voorziet een klachtenprocedure, hoe verloopt dit concreet?

- Het decreet vermeldt dat alle verplichte partners en elke betrokkene bij de afsprakennota klacht kunnen indienen tegen opmaak of uitvoering van de afsprakennota.
- Het decreet bepaalt ook dat de klacht maar behandelbaar is als die wordt vergezeld van een advies van een ter zake relevante lokale adviesraad.
  - o *Welke adviesraad?* Dat bepaalt men zelf. Cultuurraad, jeugdraad of sportraad lijken meest aangewezen, maar het kan evengoed de lokale sociale of welzijnsraad zijn. De milieuraad of de gemeentelijke raad voor ontwikkelingssamenwerking is wellicht minder relevant.

- Samen met de klacht moet dus ook het advies van de betrokken adviesraad worden doorgestuurd.
- De klacht moet worden ingediend ten laatste 2 maanden nadat de afsprakennota of de verantwoordingsnota is ingediend bij het Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen.
- In eerste instantie zal vanuit de administratie getracht worden om bemiddelend op te treden, wat betekent dat men in eerste instantie zal uitzoeken waarom het niet mogelijk is om in gesprek te gaan en zal men trachten de verschillende partijen samen te brengen.

1.14 Bij welke administratie kunnen de lokale besturen en organisaties/verenigingen terecht voor de correcte informatie omtrent hun rol en plaats in de lokale netwerken?

- Het decreet zelf, de memorie van toelichting en de uitvoeringsbesluiten zijn terug te vinden op de site van de Vlaamse Gemeenschap: www.vlaanderen.be/sociaalcultureelwerk.

THEMA 2: BESTEDING FINANCIËLE MIDDELEN

2.1. Welke middelen zet de Vlaamse overheid in?

- De Vlaamse overheid stelt een budget ter beschikking per gemeente op basis van twee parameters: het aantal rechthebbenden op maatschappelijke integratie en het aantal rechthebbenden op een verhoogde verzekeringstegemoetkoming per gemeente. De exacte bedragen vindt u op de site van de Vlaamse overheid (www.vlaanderen.be/sociaalcultureelwerk).

2.2 Welke middelen zet de lokale overheid in?

Van de lokale overheid wordt gevraagd dat ze het dubbele van dit bedrag inbrengen. Hier kunnen middelen van de gemeente en van het OCMW in vervat zitten.

- De lokale overheid mag uiteraard nieuwe middelen investeren, maar dat hoeft niet noodzakelijk. De meeste gemeenten en OCMW's maken al geld vrij voor de vrijetijdsparticipatie van personen in armoede, bijvoorbeeld middelen voorzien in de cultuur, sport en jeugdwerkbeleidsplannen, het KB socio-culturele en sportieve participatie voor de OCMW's, ... Zij kunnen dit geld mee in het verhaal inbrengen.
- Belangrijk: 'inbrengen' betekent hier niet 'afstand doen van': elk bestuur, elke dienst, ... kan perfect de middelen blijven beheren. 'Inbrengen' betekent hier: samen afspraken maken over de besteding hiervan.
- De verantwoording van alle middelen gebeurt jaarlijks via een verantwoordingsnota (zie vraag nr. 1.11).

2.3. Waarvoor kunnen de middelen van de Vlaamse overheid worden ingezet?

- De Vlaamse subsidies kunnen worden gebruikt voor de financiering van de deelname door personen in armoede aan vrijetijdsinitiatieven, -activiteiten en -verenigingen binnen en buiten de gemeente, met inbegrip van lidgelden en de voor de deelname noodzakelijke benodigdheden.
- De Vlaamse subsidies kunnen eveneens gebruikt worden voor de ondersteuning en financiering van social-profitinitiatieven van of voor personen in armoede op sportief, jeugdwerk- of cultureel vlak.

2.4. Waarvoor kunnen de middelen van de Vlaamse overheid niet worden ingezet?

- Alle kosten die verbonden zijn aan de ondersteuning van het lokale netwerk en de totstandkoming van de afsprakennota. De Vlaamse subsidie is immers bedoeld voor de uitvoering van de afsprakennota.
- De Vlaamse subsidie is expliciet en rechtstreeks bedoeld voor de deelname van personen in armoede, alleen of in groep, aan cultuur, jeugdwerk en sport. Dus voor de doelgroep en niet voor andere structuren of bijkomende personele middelen.

- Lokale afsprakennota's mogen uiteenlopende acties opzetten, maar niet in de financiële afrekening. Het geld mag alleen besteed worden voor deelname van armen aan initiatieven en/of ondersteuning social-profit initiatieven voor armen. Dus niet voor personeel, het proces zelf, de communicatie, vorming, etc. Bovendien dient het volledige bedrag verantwoord te worden, niet alleen de 1/3 Vlaamse inbreng. Inbrengen van budgetten van andere overheden mag, voor zover deze op hun beurt correct worden gemotiveerd. Het moet dus ook voor die regelgevingen om een sluitende motivering gaan.

2.5 Kunnen schoolactiviteiten via dit lokale netwerk gesubsidieerd worden?

- Neen, wanneer het gaat om activiteiten die tijdens de schooluren plaats vinden.
- Ja, wanneer het gaat om vrijetijdsactiviteiten die na de schooluren door de school worden georganiseerd.
  - o Bv. Een theaterbezoek op woensdagnamiddag
  - o Een sportdag op zaterdag
  - o Muziekinitiatie na schooltijd
  - o ....

2.6 Hoe ga je om met reeds bestaande en nieuwe kortingssystemen?

- Het is aangewezen om te beginnen met een overzicht van wat al bestaat aan kortingssystemen binnen de gemeente (wat, wie, ten aanzien van welke doelgroep, op welke wijze kunnen mensen hier gebruik van maken, wat zijn de ervaringen en voorstellen, etc.). Er kan ook aan het Fonds Vrijetijdsparticipatie gevraagd worden welke verenigingen momenteel gebruik maken van het Fonds en voor welke activiteiten binnen of buiten de gemeente.
- De Verenigingen Waar Armen het Woord Nemen pleiten voor een algemeen kortingssysteem voor personen met een laag inkomen waar mensen op een niet-stigmatiserende wijze gebruik van kunnen maken.

2.7 Kan de gemeente haar toelagen/kortingen beperken tot activiteiten die plaats vinden in de eigen gemeente?

- In principe kan men zelf de prioriteiten bepalen. Het lokale netwerk dient juist om hier samen afspraken over te maken. Het decreet zegt wel uitdrukkelijk dat de toelagen/kortingen ook kunnen worden gebruikt voor activiteiten die plaats vinden buiten de eigen gemeente het Fonds wordt aangewend. Dit is ook logisch: als participatie een recht voor iedereen is, zou het niet goed zijn om dit recht voor mensen in armoede te beperken tot de eigen gemeentegrenzen.

2.8 Wat met personen in armoede van buiten de gemeente die lid zijn van een vereniging?

- Vooral in gemeenten met centrumfunctie bestaan meerdere verenigingen die ook armen buiten de gemeente bedienen. Voor het Fonds Vrijetijdsparticipatie was het aspect binnen/buiten de gemeente geen probleem. Voor de gemeente moet hier een (politieke) consensus gevonden worden. Het is denkbaar dat de gemeente de traditie van het Fonds wenst te behouden. Volledig breken met de traditie van het Fonds lijkt ons moeilijk te verdedigen binnen het lokale etwerk. Er kan ook gezocht worden naar (politiek) haalbare tussenoplossingen. Bijvoorbeeld door te stellen dat de organisatie activiteiten ontplooit die zich voor 75% richten naar mensen die wonen of verblijven op het grondgebied van de gemeente.

- Verder kan ook een intergemeentelijke benadering beoogd worden.

Zo kunnen tussen gemeenten afspraken gemaakt worden over het bedienen van armen uit de andere gemeente. Indien de samenwerking op formele wijze gebeurt,

moeten de regels van het decreet van 6 juli 2001 houdende de intergemeentelijke samenwerking worden gerespecteerd.

Verder kan men ook kiezen voor afspraken die rechtstreeks tussen de verenigingen en de betrokken gemeenten worden gemaakt. Dat is een minder formele aanpak die kansen biedt, voor zover de zaken op mekaar afgestemd zijn.

Voor meer informatie over deze regionale aanpak: neem contact op met griet.dewachter@locusnet.be of krist.biebauw@locusnet.be

2.9. Moeten de trekkingsrechten uitgeput worden in het lopende kalenderjaar?

- Elk jaar bezorgt de gemeente voor 1 april een verantwoordingsnota aan de Vlaamse overheid, met hierin
  - a. Een opgave van de uitgaven (zowel eigen als Vlaamse middelen) die het voorbije jaar werden gedaan om de afsprakennota uit te voeren
  - b. Een verklaring van het gemeentebestuur waarin wordt aangegeven in welke mate de afsprakennota werd uitgevoerd zoals gepland, of werd gewijzigd en waarom.
- Er moeten geen financiële bewijsstukken worden ingediend.
- De verantwoordingsnota kan gebruikt worden om de afsprakennota bij te sturen. Bijsturen kan zowel naar inhoud als naar partners. Tijdens de rit kan men immers nieuwe noden vaststellen waarop men wil inspelen, wil men prioriteiten bijstellen of nieuwe partners betrekken.
- Alle geplande uitgaven moeten jaarlijks gerealiseerd worden. De middelen 'opsparen' voor bijvoorbeeld een groter evenement het volgende werkjaar is niet mogelijk.

2.10. Kunnen personeelskosten ingebracht worden? Neen. Binnen de regelgeving betreffende de subsidiëring van lokale netwerken voor de bevordering van de vrijetijdsparticipatie van personen in armoede (cf. art. 22 van het Participatiedecreet van 18 januari 2008) kunnen personeelskosten van de gemeente en het OCMW niet worden ingebracht ter verantwoording van de subsidie.

2.11. Kan de lokale afsprakennota samen gaan met de middelen uit de sociaal-culturele participatie?

- De middelen die het OCMW in het kader van het KB 'socio-culturele en sportieve participatie voor OCMW's' van 30.08.2008 ontvangt, kunnen worden ingebracht in de verantwoording voor de subsidie in het kader van de lokale netwerken. De integratie van de werking die het OCMW met deze middelen realiseert, moet dan in samenspraak met de andere partners (vrijetijdsdienst(en) van de gemeente, en verenigingen van personen in armoede en andere relevante lokale organisaties die in hun werking personen in armoede als doelgroep hebben) in de afsprakennota worden opgenomen.
- De middelen die verenigingen via het Fonds Vrijetijdsparticipatie (voorheen het Fonds Cultuurparticipatie) ontvangen, kunnen niet worden ingebracht. Verenigingen uit gemeenten met een aanvaarde afsprakennota vrijetijdsparticipatie kunnen immers geen beroep meer doen op het Fonds Vrijetijdsparticipatie.

THEMA 3: WERKING EN OVERNAME VAN HET FONDS VRIJETIJDSPARTICIPATIE

3.1. Blijft het Fonds Vrijetijdsparticipatie voor mensen die in armoede leven bestaan?

- Ja. Personen in armoede kunnen via hun verenigingen nog steeds tussenkomsten vragen als er in hun gemeente geen afsprakennota is. Deze tussenkomsten zijn er niet alleen voor culturele activiteiten, maar ook voor jeugdwerk- en sportinitiatieven.

3.2. Welke verenigingen kunnen momenteel gebruik maken van het Fonds?

Momenteel kunnen enkel volgende verenigingen gebruik maken van het Fonds:

- In de eerste plaats de lokale groepen/organisaties/verenigingen die een band hebben met een van de 4 partners van het Fonds: buurtwerkingen, Verenigingen Waar Armen het Woord Nemen, Welzijnsschakels-groepen, Centra Basiseducatie.
- Het Fonds staat ook open voor alle organisaties die mensen in armoede als doelgroep van hun werking hebben met uitzondering van:
  - Overheidsinstellingen (gemeentelijk, provinciaal, regionaal of federaal)
  - Verzorgingsinstellingen (ziekenhuizen, MPI's, psychiatrische instellingen, RVT's, instellingen voor gehandicaptenzorg,...)

3.3. Hoe werkt het Fonds Vrijetijdsparticipatie?

- Het Fonds werkt op 3 sporen:
  1. de 80/20-terugbetalingsregel voor het gesubsidieerde vrijetijdsaanbod voor organisaties/verenigingen die werken met mensen in armoede en gevestigd zijn in een gemeente waar er geen lokale afsprakennota is.
  2. Het maken van financiële afspraken met aanbieders in de vrijetijdsindustrie (cfr. Studio 100, Music Hall, Golazo,...) waardoor mensen in armoede ook aan deze producties kunnen participeren. Dit aanbod blijft ook toegankelijk voor organisaties/verenigingen die werken met mensen in armoede en gevestigd zijn in een gemeente waar er een lokale afsprakennota is.
  3. Het maken van afspraken met het gesubsidieerde aanbod met een landelijke uitstraling (bv. Afrikamuseum in Tervuren, Museum voor Schone Kunsten in Antwerpen, Modemuseum in Hasselt,...). Dit aanbod wil het Fonds ook toegankelijk maken voor organisaties/verenigingen die werken met mensen in armoede en gevestigd zijn in een gemeente waar er een lokale afsprakennota is.
- Concreet betekent dit dat organisaties/verenigingen die werken met mensen in armoede en gevestigd zijn in een gemeente waar er een lokale afsprakennota is geen gebruik meer kunnen maken van punt 1. Maar nog wel van punt 2 en 3 omdat we daar niet kunnen verwachten dat elke gemeente apart afspraken gaat maken.

3.4. Zijn gemeenten verplicht om de werking van het Fonds Vrijetijdsparticipatie over te nemen?

- De overname van het Fonds is geen decretale verplichting, wel kan het een moreel engagement zijn. Omdat organisaties die lid zijn van het Fonds maar gevestigd in een gemeente met een lokale afsprakennota geen gebruik meer kunnen maken van het Fonds.
- Het Fonds moet deze organisaties doorverwijzen naar het lokale netwerk. Deze organisaties hebben vanuit de traditie en de mogelijkheden binnen het Fonds, bepaalde verwachtingen tav het lokale netwerk. Wat het Fonds vraagt is dat deze verwachtingen meegenomen worden in de afspraken die binnen het lokaal netwerk worden genomen. Betekent dit dat het lokale netwerk de 80/20-regel moet overnemen? Neen. Het lokale netwerk bepaalt samen (gemeente, OCMW en verenigingen en organisaties met mensen in armoede) hoe de financiële drempel voor mensen in armoede wordt verlaagd. Uiteraard moeten de afspraken die gemaakt worden samen maken financieel gedragen worden door de trekkingsrechten en de eigen middelen.

3.5. Wat doe je met gemeenten waar de gemeente en het OCMW niet bereid zijn (weigerachtig) om in te stappen in het netwerk. Wat betekent dit voor de verenigingen die nu gebruik maken van het Fonds Vrijetijdsparticipatie?

Als niet alle partners, en zeker de twee partners waarvan wordt verwacht dat ze de overige 2/3 van de middelen inbrengen (de gemeente en het OCMW), overtuigd zijn van de kansen van een lokaal netwerk vrijetijdsparticipatie, dan begin je er beter niet aan. Voor de verenigingen die gebruik maken van het Fonds Vrijetijdsparticipatie verandert er niets, ze kunnen gewoon verder beroep doen op het Fonds.

THEMA 4: REGIONAAL/SAMENWERKEN

4.1. Wat zijn de voordelen van samenwerking tussen gemeenten? Waarmee moeten we rekening houden als we voor samenwerking kiezen?

- Samenwerking kan versterkend werken. De 'drempels' voor deelname aan cultuur, jeugd en sport zijn weliswaar contextgebonden (en bijvoorbeeld onder meer afhankelijk van de aanwezige bevolkingsgroepen en het bestaande aanbod), maar toch vrij gelijkaardig overheen de verschillende sectoren en in verschillende gemeenten.
- Het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding vermeldt de nood om te komen tot een eenvormig kortingssysteem voor alle burgers om stigmatisering te voorkomen. Ook vanuit het perspectief van mensen in armoede zelf (en onder meer vanuit de nood aan duidelijke informatie, eenvormige en duidelijke in plaats van versnipperde initiatieven om redenen van privacy), is samenwerking dus aangewezen.
- Er kunnen afspraken gemaakt worden tussen gemeenten over het bedienen van armen uit de andere gemeente. Indien de samenwerking op formele wijze gebeurt, moeten de regels van het decreet van 6 juli 2001 houdende de intergemeentelijke samenwerking worden gerespecteerd.

Verder kan men ook kiezen voor afspraken die rechtstreeks tussen de verenigingen en de betrokken gemeenten worden gemaakt. Dat is een minder formele aanpak die kansen biedt, voor zover de zaken op mekaar afgestemd zijn.

Voor meer informatie over deze regionale aanpak: neem contact op met griet.dewachter@locusnet.be of krist.biebaw@locusnet.be of met het Agentschap Binnenlands Bestuur: binnenland@vlaanderen.be

THEMA 5: ZOEKEN EN BETREKKEN VAN DE ARMOEDEPARTNER

5.1 Wie zijn de partners die (minimaal) moeten betrokken worden?

- De gemeentelijke dienst(en) voor vrije tijd verantwoordelijk voor cultuur, jeugd en sport. Minimaal moeten dus al deze diensten betrokken worden.
- Het Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn (OCMW)
- De verenigingen van personen in armoede en andere relevante lokale organisaties die in hun werking personen in armoede als doelgroep hebben.

5.2. Welke partners kunnen verder nog betrokken worden?

- De gemeentelijke integratiedienst en de gemeentelijke dienst bevoegd voor onderwijs bijvoorbeeld, kunnen ook interessante partners zijn.
- Naast Verenigingen Waar Armen het Woord Nemen, kunnen ook andere organisaties/verenigingen betrokken worden indien de gebruikers van deze organisaties mensen in armoede zijn. Voorbeelden zijn : Samenlevingsopbouw, werkingen met mensen zonder papieren, zelforganisaties van allochtonen, werkingen begeleid/beschut wonen, werkingen kansarme jeugd, sociaal-artistieke projecten, centra voor basiseducatie, ...

- Uiteraard hangt alles hier af van welke diensten en verenigingen binnen de lokale context actief zijn. Wellicht wordt in de beleidsplannen voor cultuur, jeugd en sport en lokaal sociaal beleid al een overzicht gegeven van de bestaande en mogelijk relevante partners.
- Wie betrokken moet/kan worden is een oefening die behoort tot het proces dat voorafgaat aan de opmaak van de afsprakennota zelf.
- Op het Fonds Vrijetijdsparticipatie kan je beroep doen om te weten te komen welke verenigingen en organisaties uit jouw gemeente gebruik maken van het fonds en voor welke activiteiten.
- Bij het Vlaams Netwerk van Verenigingen Waar Armen het Woord Nemen kan je terecht voor informatie over welke verenigingen actief zijn op het grondgebied van jouw gemeente of in de omliggende gemeenten.
- Daarnaast kan je ook beroep doen op Dēmos om uit te zoeken welke partners verder nog betrokken kunnen worden.

5.3 Het aanbod van lokale organisaties/verenigingen van en met mensen in armoede in onze gemeente/stad is groot?

- In sommige gemeenten hebben de lokale organisaties van en met mensen in armoede een eigen overleg. Er kan overwogen worden dit overleg als gesprekspartner te gebruiken.
- Tegelijk kan, in overleg met de verenigingen zelf, gezocht worden naar manieren om hun betrokkenheid te realiseren, bijvoorbeeld door te werken met een 'kerngroep' en een 'uitgebreider netwerk', door afspraken te maken over terugkoppeling, door de toekenning van specifieke opdrachten, ...

5.4. Moeten de lokale organisaties/verenigingen van en met mensen in armoede in het netwerk stappen?

- Neen, er is geen verplichting voor de verenigingen om in te stappen. Er is wel een verplichting voor het netwerk om samen te werken met verenigingen of organisaties die mensen in armoede als doelgroep hebben.
- Let wel: indien er een lokale afsprakennota wordt gecreëerd dan kunnen de verenigingen/organisaties van die gemeente geen beroep meer doen op het Fonds Vrijetijdsparticipatie tenzij voor de activiteiten met een landelijke uitstraling. Het is dus wel belangrijk dat een vertegenwoordiging vanuit een of meer verenigingen wordt opgenomen.
- Voor de besturen is het ook belangrijk rekening te houden met de 'draagkracht' van verenigingen. Veel verenigingen werken immers met vrijwilligers en worden vaak al in verschillende netwerken betrokken.
- Anderzijds houdt 'samenwerking' meer in dan alleen 'vergaderen'. Alle partners binnen het netwerk kunnen initiatief nemen om ervoor te zorgen dat de ervaringen en voorstellen van alle partijen worden vertegenwoordigd.

5.5. Verenigingen moeten partner zijn. Wat als er geen vereniging is? Geldt een samenkomst of vergadering van personen in armoede dan als een feitelijke vereniging?

- Een feitelijke vereniging van een groepje personen in armoede kan inderdaad als verplichte derde partner, naast de vrijetijdsdiensten van de gemeente en naast het OCMW deel uitmaken van het lokale netwerk. Bij de bijeenkomsten moet er dan wel rekening gehouden worden dat een rechtstreeks overleg met personen in armoede bijkomende inspanningen vergt (aangepast taalgebruik, voldoende tijd voorzien, etc.) Het is dan zeker aangewezen om contact met het Vlaams Netwerk op te nemen voor de nodige informatie.

CONTACTGEGEVENS

Administratie

Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen

Team Lokaal Cultuurbeleid

Arenbergstraat 9 - 1000 Brussel

02/553 41 97

www.vlaanderen.be/lokaalcultuurbeleid en www.vlaanderen.be/sociaalcultureelwerk

Contactpersoon: Katia De Vos

katia.devos@cjsm.vlaanderen.be

Fonds Vrijetijdsparticipatie voor mensen die in armoede leven

p.a. Huidevettersstraat 165 - 1000 Brussel,

02/548.26.71

www.armoede.be/Fondscultuurparticipatie

Contactpersoon: Marja Hermans

cultuur@welzijnszorg.be

Dēmos

Sainteletteplein/square 19 - 1000 Brussel

02/204 07 06

www.demos.be

Contactpersonen: Eva Vonck en Inge Van de Walle

eva.vonck@demos.be; inge.vandewalle@demos.be

Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen

Vooruitgangstraat 323 - 1030 Brussel

02/204 06 57

www.vlaams-netwerk-armoede.be

Contactpersoon: Carolien Patyn

carolien.patyn@vlaams-netwerk-armoede.be

Locus

Priemstraat 51 - 1000 Brussel

02/213.10.47

www.locusnet.be

Contactpersoon: Griet De Wachter en Krist Biebaw

griet.dewachter@locusnet.be; krist.biebaw@locusnet.be